

1776 Amerikan devrimi

George Washington 22 Şubat 1732'de ABD'nin Virginia eyaletinde, Wakefield / Westmoreland County'de doğdu.

ABD'nin bağımsızlık savaşında önemli rol oynadığı için, ülkesinde tarihinin en önemli şahıslarından biri olarak sayılıyor. Amerikan başkanlık kurumunu şekillendirdi ve iki dönem, sekiz yıl sonra üçüncü dönem başkanlıktan vazgeçerek ülkesinde bir gelenek yarattı (Bu gelenek Franklin D. Roosevelt'e kadar devam etti, sonra anayasallaştı). İktidarı muhalefete devrederek, demokrasi tarihi için bir örnek teşkil etti.

Dört nesilden beri Virginia'da yaşayan bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Babası Augustine Washington (1693-1743) ve annesi Mary Ball (1708-1789) İngiliz asıllıydılar. Henüz 11 yaşında tütün çiftçisi ve mesahacı olan babasını kaybetti.

Fransız-Kızılderili Savaşı

1754'ün yaz aylarında, Washington yakın ilişkilerinden faydalanarak torpil sayesinde Virginia Valisi tarafından binbaşı rütbesinde Virginia milisinin komutanlığına getirildi. Milis, Fransızların ve İngilizlerin kavgasını ettiği batıda ki bölgelerde rakibin ileri karakollarını ve keşif birliklerini aramakla görevliydi. Bu süreç içinde Washington, Virginia'nın batı sınırında bir dizi kale kurdu ve Ohio Vadisi'ne giren Fransızlarla müzakereleri yürüttü. Artan gerilim Fransızlarla ve onlarla müttefik yerli kabilelerle Fransız-Kızılderili Savaşı'na sebep oldu. ("French and Indian War", 1754 –1763),

Washington'un liderliğinde ki heterojen birlik, el değmemiş bölgelerde haftalarca süren yürüyüşlerin ardından nihayet bugünün Pittsburgh yakınlarında bir Fransız birliğiyle karşılaştı ve karşılaşmayı takip eden müsademede Fransız birliği yendi. Çok şanlı bir çatışma olmasa da bu ilk savaş tecrübesi Washington'a askeri lider namını kazandırdı. Sonraları

rakibin daha üstün silahlı kuvvetleri tarafından Fort Necessity'de kuşatıldı ve serbestçe geri çekilme karşılığı mütakereye zorlandı.

Bir sonraki yıl, yarbay rütbesinde İngiliz ordusunun Braddock Seferi'ne katıldı. Altında 3 atı vurulduğu ve felaketle sonuçlanan Monongahela Muharebesi'nde basiretli davranarak geri çekilme kararı aldı. Sonra binbaşı rütbesinde Virginia'nın ilk düzenli alayını kurarak savaşa katıldı ve Virginia'nın bütün birliklerinin başkomutanlığına getirildi. Asıl savaş komşu bölgelerde gerçekleşse de, Virginia'nın batı sınırını Fransız birliklerine karşı başarıyla korudu. 1758 yılında, 'Fort Duquesne' adında Fransız kalesinin alınmasında belirleyici rol oynadı.

Savaş süreci içinde İngiliz subayların gerisine itilmesi ve milislerinin sadece sınır koruma olarak kullanılması ona anavatanına karşı bir daha atlatamayacağı kin duyguları beslemesine sebep oldu. 1759'da alayından ayrılarak Virginia meclisinde milletvekili oldu.

Amerikan Bağımsızlık Savaşı

Nisan 1775'te Maryland valisi Thomas Johnson'un önerisi üzere II. Kıta Kongresi'nde oybirliğiyle Kıta Ordusu'nun (Continental Army) başkomutanı seçildi. 3 Temmuz 1775'te Kıta Ordusu'nun başına geçen Washington, başkomutan olarak muharebeleri ayrıntılı planlarla kazanabilen dahi bir strateji uzmanı değil, Amerikan silahlı kuvvetlerinin titiz organizatörüydü. Mütevazı imkanlarının tamamen farkında olan Washington, asker sayısının büyütülmesini ve orduya maddi açıdan destek sağlanmasını, neredeyse cimri diyebilececek Kongre'ye düzenli halde ayrıntılı ve tam belgeli bildirimlerle talep ediyordu. Birliklere en azından giyecek, yiyecek, yakacak, barınak ve cephaneye temin edilebilmesi için en ince ayrıntılarla bile ilgileniyordu. Sayıca daha az olan Amerikan ordusunu ancak kaçınılmaz veya koşullar bakımından avantajlı durumlarda açık muharebe meydanına sürüyordu. Mart 1776'da İngilizleri abluka altına aldıkları Boston'dan püskürttü. 4 Temmuz 1776'te Birleşik Devletler bağımsızlıklarını ilan ettiler. Ağustos 1776'da Long Island muharebesinde yenilgiye uğradı ve Amerikan birliklerini dinlendirmek için İngiliz etki alanının dışında kalan Valley Forge'a çekildi. 25 Aralık 1776'da İngilizlerin New Jersey'deki Hessen kökenli paralı askerlerine saldırmak için Washington, birlikleriyle Delaware River'i geçti. Saldırının başarıyla sonuçlanması bağımsızlık isteyen Amerikalıların moralini yeniden güçlendirdi. Washington 1781'de Marquis de La Fayette'in emrindeki Fransız birliklerin desteğiyle ,Yorktown Muharebesi'nde 7000 İngiliz askerli Britanya'lı General Cornwallis'i yenerek savaşın sonucunu belirledi. 25 Kasım 1783'te, Amerikan ordusunun başında İngilizler'in boşalttığı New York'a girdi.

1783'te Paris Antlaşması'nda İngiltere Kraliyeti Birleşik Devletlerin bağımsızlığını tanıdı. Washington komutanlığı bırakırken Amerikan Devletlerine güçlü bir merkezi yönetim kurmaları çağrısında bulundu.

Başkanlık dönemi

1787 yılında, Mayıs ayından Eylül'e kadar Philadelphia'da toplanan Kurucu Meclis'de, Amerikan Devrimi'nin liderleri yetersiz kalan Konfederasyon Maddeleri'ni değiştirmekle görevlendirilmişti. Diğer eyaletlerin 54 temsilcisiyle birlikte katılan Washington oybirliğiyle Kurucu Meclis'in başkanı seçildi. Tarafsız kalmaya çaba gösteriyor olmasına rağmen yürütme gücüne ağırlık veren bir anayasanın hazırlanmasında ve onaylanmasında büyük rol oynadı. Anayasa tartışmalarında ilk defa ikili parti sisteminin özelliklerini içeren siyasi görüşler belirginleşmişti. Başkanlık kurumunun tasarımında, yürütmenin zayıf olmasını savunanlarla güçlü olmasını savunanlar çarpıştılar. Güçlü olmasını savunanlar, kuvvetler ayrımını gerçekleştirebilmek ve yasama gücüne karşı denge oluşturabilmek için başkanın bağımsız olmasını talep ediyorlardı. Kudretli yasama organları olan bazı eyaletlerdeki demokratların seçkin sınıfı korkuttuğu gelişmeler, caydırıcı örnek olarak gösterildi.

13 eyaletin 9'u anayasayı onaylamasından sonra, Konfederasyon Kongresi delegeleri yeni devlet başkanı olarak adı herkesin ağzında dolaşan George Washington'u 30 Nisan

1789'da, ABD tarihinde oybirliğiyle seçilen tek başkan olarak bu göreve seçti. Washington'un seçilmesinin başlıca sebepleri, siyasi ve askeri kazanımlarının yanısıra partilerüstü tutumuydu Başkanlığın yeni bir kurum olduğunun, attığı her adımın sonraki başkanlar için örnek teşkil edeceğinin bilincindeydi Washington. Başkanlığı milli bütünlüğün sembolü ve halkın Amerikan özelliğini (karakterini) şekillendirmek için alet olarak görüyordu. Başkan iç siyasette denge için çaba gösterdi. Yönettiği kabinesinde her iki büyük parti, Federalistler ve Demokratik-Cumhuriyetçiler aynı oranda temsil edildi. Fransız Devrimi'ne karşı pasif tutumundan dolayı eleştirilere rağmen, 1792'de üç çekimser oya karşı tekrar oybirliğiyle ikinci bir dönem için başkanlığa seçildi.

Amerikan Devrimi

Amerikan Bağımsızlık Sava (1775-1783)

1760'larn başında Britanya imparatorluğu ile Amerika'daki kolonileri ve Amerikan yerlileri (Indianlar) arasında patlak veren anlaşmazlıklar ve çatışmalar 1775/76'da Britanya (İngiliz) sömürge yönetimine karşı bağımsızlık savaşına dönüştü. Bu savaşın önderleri George Washington (Amerikan Kuvvetleri Komutanı), Benjamin Franklin, Thomas Jefferson ve Samuel Adams idiler.

4 Temmuz 1776'da Thomas Jefferson tarafından kaleme alınan Bağımsızlık Deklarasyonu (Bildirgesi) ile birlikte Amerika'daki 13 İngiliz kolonisinin bağımsızlığı ilan edildi. Bu deklarasyonda insan haklarının ilk formülasyonu yapıldı ve ilan edildiği tarih (4 Temmuz) ulusal bayram olarak benimsendi. Böylece Amerika'da "yeni bir ulus doğdu".

1783'te Britanya Amerikan bağımsızlığını tanımak zorunda kaldı ve son Britanya birlikleri de New-York'u terketti.

7 Eylül 1787'de bir Anayasa (Sözleşme) kabul edildi ve federal bir yönetim (hükümet) biçimi benimsendi. 1789'daki ilk seçimleri çoğunluğu eski ulusçulardan, yani bağımsızlıklardan oluşan Federalistler kazandı ve George Washington ilk ABD Başkanı seçildi, federal bir hükümet oluşturuldu. 1791'de Haklar Bildirgesi (Bill Of Rights) çıkarıldı. 1792'de ise çeşitli konulardaki farklılıklar etrafında politik partiler ekillenmeye başladı. Amerikan devrimindeki iki ana akım güçlü bir merkezi yönetimden yana olan George Washington, Hamilton ve John Adams'ın önderliğindeki Federalistler ile tek tek devletlerin varlık hakkını vurgulayan Cumhuriyetçiler (sonralar Demokratlar adını aldılar) idiler.

Kongre (yasama meclisi), her eyaletin nüfusuna göre temsil edildiği bir Temsilciler Meclisi ve her eyaletin iki oyunun bulunduğu bir Senato tekil edildi.

İlk kez bir özeti verdiğimiz bu burjuva devriminin ikinci aşaması yaklaşık yüz yıl kadar sonra patlak verdiği Amerikan İç Sava (1861-65)'dir.

Amerikan İç Sava (1861-1865)

Kuzey-Güney Sava olarak da bilinen ve 1861'de başlayan bu savaş dört yıl sürdü. Amerika'da kölelik bu savafta kaldırıldı (Amerikalı siyahlara vatandaşlık hakkı ise bu tarihten yaklaşık yüz yıl sonra ilk kez 1964/65-68 yıllarında tanındı). Savaşın iki ana nedeni kölelik ve birlik sorunlarıydı.

Kendi aralarında ABD adn verdikleri bir federasyon kuran kuzey eyaletleri veya devletlerinde kölelik daha erken kaldı. 1808'de ABD'de köle ticareti yasaklandı. 1860 seçim kampanyasının balca konusu kölelik sorunu. Bu seçimleri köleliğe kar olan Abraham Lincoln kazanm ve bakan seçildi. Ama kendi bölgelerinde Amerika Konfederasyonu adıyla ikinci bir federasyon kurmu olan Güney eyaletleri (devletleri) köleliği sürdürmek istiyordu.

İlkenin birliği için bu iki federasyon birbiriyle savaştılar. Herbiri birliğin kendi hakimiyetinde kurulmasını istiyordu. Bu iç-savaşta galip çıkan kuzey oldu.

SOSYAL DEVRİMLER

Kapitalizmin doğuşu, monarşilere karşı fert hak ve hürriyetlerini temel alan bir dizi sosyal devrimi (ihtilali) mümkün kıldı.

Olumlu sonuçlar bırakmakla birlikte, monarşinin restorasyonu ile noktalanmış onyedinci yüzyıl İngiliz Devrimi, tarihinin ilk önemli sosyal devrimiydi.

Osekizinci yüzyılın ilk önemli devrimi olan Amerikan Devrimi (1776), hedeflerine ulaşmış ilk sosyal devrim oldu. Yüzyılın ikinci önemli devrimi olan Fransız İhtilali (1789), hedeflerine ulaşmak şöyle dursun, eskisinden daha yoğun bir despotizmi getirdi.

Bu iki devrimin liderlerindeki değişik iki tarz, takipçisi oldukları farklı iki politik felsefeye karşılık düşüyordu::

Amerikan Devrimindeki felsefe; tarihin ve mevcut realitenin akıl yoluyla tahlilinden doğmuş, toplumun temel birimini fert olarak gören, toplumsal dönüşümün hiç bir hazır reçetesi olmadığına, ilerlemenin zorla ve birdenbire değil fertlerin hür etkileşimiyle tedricen doğacağına inanan, Devlet mekanizmasına hep şüpheyle bakan ve onu sınırlandırmak için tedbirler düşünen, rasyonel ve ferdiyeci bir felsefeydi.

Fransız İhtilalindeki felsefe; dinlerden devralınmış "Cennet" fikrinin laikleştirilmesinden ibaret bir ütopyadan doğmuş, merkezine fert gibi somut bir kavram yerine, "Millet", "Sınıf" gibi soyut bir kavramı koyan, bu vücutsuz kavram adına hareket ettiğini iddia eden bir grup elitin, ütopyanın gerçekleştirilmesi için vahyedilmiş dogmayı hayata geçirmek için giriştiği pratik sırasında, bir sürünün elemanı olarak gördüğü ferde karşı zor kullanmayı (Devleti), geçici olacağı bahanesiyle meşru gören, mistik ve kollektivist bir felsefeydi.

Amerikan Devriminin başarısının ve Fransız İhtilalinin sukutunun en önemli sebepleri, bu iki tarzdan hangisinin belirginlik kazandığıyla yakından ilgilidir. Bir süre iki tarz arasında salınan Fransız İhtilali, mümkün olan demokratik yapıları kurabilecek hürriyetçi guruplar yerine, o güne kadar yazılmış bütün ütopyaları, "Faziletin Terörüyle"yle gerçekleştirmeğe çalışan jakoben otoriteryenler elinde kaldığı için yenildi.

Amerikan Devrimcilerinin hemen hepsinin hürriyetçi tarza sahip olması, bu devrimin başarısının en önemli sebeplerinden biridir. O gerçekçi insanlar, ekonomik ve politik esenliğin mucize gibi birden bire doğmayacağına bilincinde olarak, bunu süreç içinde mümkün kılacak yeni bir hükümet yapısının, hükümetlerin yetkisini sınırlayan yeni bir anayasa anlayışının, fert hak ve hürriyetlerini esas alan ilk demokrasinin temellerini attılar (Yunan Demokrasisinde; fert, kollektivite için kurbanlık hayvandı).

Kendilerinden başka herkesi sadece maddi çıkarın motive ettiğini zanneden bazı kollektivistler;

Amerikan Devrimini "sadece çıkarlarını korumak isteyen burjuvaların eseri" zanneder.

Amerikan Devrimcilerinin bazılarının zengin olması olgusu, insan açgözlülüğüne değil, insan vekarına işaret eder; çünkü o insanlar, müreffeh hayatlarını, servetlerini, demokratik bir ihtilale katılarak tehlikeye atacakları yerde, komşularından bazıları gibi İngiliz monarşisinin uşaklığına girişebilirler; ya da ihtilalin başarısından sonra, ademi merkezi ve demokratik bir sistem yerine, tersine doğrultudaki kuvvetli politik akıntıya katılarak, İngiliz-tipi, merkezi bir sistem kurabilirlerdi.

Gerçek şudur ki, Amerikan Devrimi; filozof, mucit, bilgin, işçi, müteşebbis, devlet adamı Benjamin Franklin, avukat, bilgin, müzisyen, filozof, çiftçi, Thomas Jefferson, Fransız Devriminin anti-jakoben akıl hocalarından, ilk uluslararası sosyal devrimci, gemi işçisi, mucit, filozof Thomas Paine gibi Rönesans tipi filozof-üretici insanların eseridir.

Thomas Jefferson'un yazdığı, Fransız İhtilali İnsan Hakları Bildirisine ilham kaynağı olmuş 1776 Bağımsızlık Bildirisi, gerçek her devrimin temel düsturlarını sayıyordu:

"Şu hakikatlar aşikar adderiz :Bütün insanlar eşit yaratılmıştır; Yaratıcıları tarafından belirli ve vazgeçilmez haklarla donatılmışlardır; bu haklar arasında Mutluluğu Aramak, Yaşamak ve Hürriyet vardır; bu hakları emniyete almak için insanlar arasında siyasi yönetimler teşkil edilir ve bu siyasi yönetimlerin kudretlerinin meşruiyeti, ancak yönetilenlerin mutabakatından doğar."

Amerikan bağımsızlık savaşı

Bu savaş aslında bir bağımsızlık savaşı olarak ortaya çıkmamıştır. tam tersine 13 ingiliz kolonisi'nin ingiltere'ye karşı ayaklanmasında vergi meselesi temel sebep olmuştur. zira 1756-1763 yedi yıl savaşları sonucunda ingiltere, fransa'dan hindistan sömürgeciğini kapmış olsa da bu savaş esnasında oldukça çok para harcamış ve bu açığı gidermek için amerika'daki kolonilerine ağır vergiler dayatmıştır.

1765'te vergi meselesinden çıkan sürtüşme, 1775'lerde iyice dallanıp budaklandı. 1776'ya gelindiğinde thomas jefferson'ın kaleminden çıkan bağımsızlık beyannamesi'nin ilanı ile 13 koloni ve ingiltere arasında çıkan çatışma "bağımsızlık savaşı" haline gelmiştir.

insanların doğuştan, yaşama hakkı, hürriyet hakkı ve saadetini temin etme gibi başkasına devredilemez hakları vardır. devletler, bu hakları sağlamak için kurulmuştur ve yönetenler her türlü iktidarı yönetilenlerin rızasından alırlar. eğer herhangi bir hükümet şekli, bu gayelere aykırı hareket ederse, bu hükümeti değiştirip, yerine bir yenisini getirmek milletin hakkıdır. bu içeriğe sahip bağımsızlık beyannamesi, demokrasi ve siyaset bilimi açısından, ilk defa olarak insanların doğuştan sahip oldukları hak ve hürriyetleri ve demokrasinin temel ilkelerini belirlemesi nedeniyle çok önemlidir.

bu arada savaşın bağımsızlık mücadelesine dönüşmesi üzerine, sevil berberi ve figaro'nun düğünü operalarının yazarı beaumarchais'in ileri sürdüğü fikirler çevresinde fransa askeri, siyasi ve ekonomik açılardan amerikalılara yardım etmeye başladı. fransa, bu şekilde ingiltere'den 7 yıl savaşları'nın hıncını çıkarmaya çalışıyordu.

1778'de amerika ve fransa arasında bir ittifak yapıldı. bu arada fransız general lafayette, 1777'den beri yanındaki gönüllü gruplar ile amerika'da ingilizlere karşı çarpışmakta ve oradaki bağımsızlığa gidişi adım adım gözlemlemektedir. amerika'ya yaptığı yardımlar, fransız bütçesini ve ekonomisini altüst etmişse de amerika 1783 yılında bağımsızlığına kavuşacaktır.

www.DEVKUP.com